

Sygn. akt: III AUa 882/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Janina Kacprzak

Sędziowie: SSA Ewa Chądyńska (spr.)

SSA Anna Szczepaniak-Cicha

Protokolant: stażysta Agata Józwiak

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2013 r. w Łodzi

sprawy **E. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o wypłatę emerytury,

na skutek apelacji E. S.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi

z dnia 23 lutego 2012 r., sygn. akt: IX U 1284/11;

1. **zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznaje E. S. prawo do wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 roku.**
2. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz E. S. kwotę 30,00 (trzydzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.**

III AUa 882/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 lutego 2012 r. Sąd Okręgowy w Łodzi IX Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie E. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. dnia 24 października 2011 r., mocą której organ rentowy zawiesił ubezpieczonej wypłatę emerytury od 1 października 2011 r. wobec kontynuowania zatrudnienia bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywała je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Rozstrzygnięcie to zostało poprzedzone ustaleniami, z których wynikało, że E. S., urodzona (...) ma przyznaną emeryturę wcześniejszą od 1 marca 2009 r. decyzją organu rentowego z dnia 24 kwietnia 2009 r. Od 1 lipca 2010 r., na mocy decyzji z dnia 1 września 2010 r. na wniosek ubezpieczonej, przyznano jej emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym, której wysokość obliczono na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, w systemie zdefiniowanej składki. Świadczenie to zostało zawieszono, gdyż wyższa okazała się dotychczas pobierana emerytura wcześniejsza. W dniu zgłoszenia wniosku i w dniu nabycia prawa do

emerytury wcześniejszej i do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, odwołująca się była nieprzerwanie zatrudniona na podstawie umowy o pracę w Izbie Skarbowej w Ł..

W tak ustalonym i niespornym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że odwołanie ubezpieczonej, która zakwestionowała decyzję o wstrzymaniu wypłaty emerytury i domagała się podjęcia wypłaty od daty wstrzymania, nie jest uzasadnione i podlega oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy przytoczył art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, dodany przez art. 6 pkt 2 oraz art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) i wywiódł, że z powyższych przepisów wynika obowiązek organu rentowego, zawieszenia od 1 października 2011 r. emerytury osobom, które nie rozwiązały stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywały zatrudnienie w dniu nabycia prawa do emerytury. Odnosząc się do zarzutów odwołującej się o niekonstytucyjności zastosowanych wobec niej przepisów prawa, Sąd Okręgowy powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2011 r. II UK 299/10, LEX 817535 oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 lutego 2006 r. SK 45/04, OTK – A Nr 2, poz. 15, których wynika, iż prawo do wypłaty (realizacji) emerytury może zostać powiązane z uprzednim rozwiązaniem stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego emeryt wykonywał pracę przed dniem nabycia prawa do emerytury. Zdaniem Sądu pierwszej instancji orzeczenia te zostały wydane na tle poprzednio obowiązującego stanu prawnego, lecz stanowisko w nich zaprezentowane jest nadal aktualne.

Powyższe rozstrzygnięcie zaskarżyła odwołująca się, w drodze apelacji, w całości. Apelująca zarzuciła wyrokowi, iż narusza on zasady demokratycznego państwa prawnego, w tym zasadę zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz zasadę niedziałania prawa wstecz i zasadę ochrony praw nabytych. Zarzuciła zastosowanie wobec niej art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w sytuacji, gdy nabyła ona i zrealizowała swoje prawo do emerytury w reżimie prawnym nie wymagającym rozwiązania stosunku pracy do realizacji tego prawa. W części motywacyjnej apelacji skarżąca opisała zmieniający się od 1 stycznia 1999 r. stan prawny dotyczący tej samej kwestii, tj. realizacji nabytego prawa do emerytury. Zdaniem skarżącej sytuacja tego rodzaju tworzy niepewność prawa i narusza zasadę zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa. Zauważyła, że w innych tego rodzaju sprawach, Sąd Okręgowy w Łodzi zawiesił postępowanie oczekując na rozstrzygnięcie przez Trybunał Konstytucyjny spornej kwestii, stosowania art. 103a ustawy emerytalnej.

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona i prowadzi do zmiany zaskarżonego wyroku i uwzględnienia odwołania. Istotnie, ustawodawca od 1 stycznia 1999 r., zmieniał zasady realizacji prawa do emerytury, gdyż nie był do końca zdecydowany jaka powinna być treść ryzyka emerytalnego. Teoretycznie istnieją dwie możliwości ustalenia treści ryzyka emerytalnego: albo treścią ryzyka jest osiągnięcie określonego przez ustawę wieku emerytalnego, czyli zdarzenia prawnego uzasadniającego realizację prawa do emerytury, niezależnie od dalszego zatrudnienia albo jest to prawo, do zrealizowania którego konieczne jest odejście z rynku pracy po osiągnięciu określonego wieku emerytalnego.

I tak, od 1 stycznia 1999 r., tj. od wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) do 30 czerwca 2000 r. do realizacji nabytego prawa do emerytury wystarczyło osiągnięcie wieku emerytalnego. Od 1 lipca 2000 r. do 7 stycznia 2009 r. treścią ryzyka było zaprzestanie pracy, a od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. ponownie do realizacji prawa wystarczyło osiągnięcie wieku emerytalnego.

Od 1 stycznia 2011 r. stan prawny uległ ponownej zmianie. Do powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach został dodany - przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2010.257.1726) - art. 103a, który stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego

rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Zgodnie z art. 28 powołanej wyżej ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, tj. przed 1 stycznia 2011 r. przepis art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS stosuje się poczynając od 1 października 2011 r. Organ rentowy, który wydał będącą w sporze decyzję o wstrzymaniu wypłaty emerytury od 1 października 2011 r. zastosował wobec skarżącej obowiązujący wówczas przepis art. 103a ustawy emerytalnej, którym był związany. Organ rentowy nie jest uprawniony do badania zgodności przepisów prawa z Konstytucją. Sąd Okręgowy, w rozpoznawanej sprawie, uznał, że zaskarżona decyzja odpowiada prawu.

Po wydaniu zaskarżonego wyroku stan prawny uległ istotnej zmianie, gdyż w wyroku z dnia 13 listopada 2012 r. w sprawie K 2/12 (Dz. U. 2012/1285) Trybunał Konstytucyjny orzekł, że **art. 28** ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z **art. 103a** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., **w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej**. Z dniem 22 listopada 2012 r., tj. z dniem publikacji tego wyroku w Dzienniku Ustaw, art. 103a w związku z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2010.257.1726) w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, został wobec osób, które nabyły prawo do emerytury w reżimie prawnym niewymagającym rozwiązania stosunku pracy uznany za niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP. Wyrok ten ma zastosowanie do skarżącej, tj. wyłącza możliwość zastosowania wobec niej art. 103a ustawy emerytalnej, gdyż nabyła ona prawo do emerytury wcześniejszej od 1 marca 2009 r., a do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym od 1 lipca 2010 r. Skarżąca mieści się więc w kategorii podmiotów, które nabyły i zrealizowały prawo do emerytury po 8 stycznia 2009 r. a przed 31 grudnia 2010 r., tj. w okresie, gdy prawo nie wymagało rozwiązania stosunku pracy do realizacji prawa do emerytury czyli do wypłaty tego świadczenia. Nie ma zatem podstaw prawnych do zastosowania wobec skarżącej art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jako przepisu - wobec skarżącej niezgodnego z art. 2 Konstytucji - co skutkuje koniecznością podjęcia wypłaty zawieszanej emerytury od dnia jej wstrzymania, tj. od 1 października 2011 r.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny w Łodzi, wobec naruszenia prawa materialnego, zmienił zaskarżony wyrok i orzekł co do istoty sprawy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.